

Stadsdialogen: Achtergrond

De afgelopen maanden hebben we allen de stad op een nieuwe manier kunnen ontdekken. De straten waren leger, de wereld langzamer en we bewogen ons veelal te voet. Het bood nieuwe inzichten op de openbare ruimte en de kunst die zich daarin bevindt. Toeristen ontbraken in het straatbeeld en kunst waar we normaliter dagelijks achteloos langs fietsen, viel opeens extra op. We lijken opeens veel meer te zien in de stad en bewust te zijn van onze leefomgeving. De waarde van onze gedeelde ruimte werd zichtbaar, tastbaar, voelbaar. Hoe we ons in het publieke domein tot elkaar verhouden, dat we er samen gebruik van maken en dat het belangrijk is elkaar te zien en de ruimte te geven. Tegelijk zijn er ook de risico's die in de gedeelde ruimte schuilen: waar men elkaar ontmoet is er uitwisseling. Van gedachten, van woorden, maar mogelijk ook van virussen.

De openbare ruimte van Amsterdam is voor iedereen; en van iedereen. En dat geldt ook voor de kunst die zich daarin bevindt. We zien nog te veel en te vaak dat het een selecte groep mensen is die zich inzet om het ontwerp en inhoud van onze gemeenschappelijke ruimte vorm te geven. Een zeer gewaardeerde betrokkenheid. Maar ook een betrokkenheid die we graag breder zouden trekken. Om er voor te zorgen dat iedereen zich comfortabel voelt in de openbare ruimte en zichzelf herkent in de gebouwde omgeving van onze stad: dat alle bewoners zich daar gezien en gehoord voelen. Kunstwerken kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Kunst is manier om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Maar de kunst is vaak ook een baken van de geschiedenis. Het zijn monumenten en materiële markeringen van herinnering. Het zijn de indicatoren van aanwezigheid. Van geschiedenissen van de maatschappij; van gemeenschappen, collectieven en individuen. Daar waar ook jouw achtergrond of overtuiging laat zien in de stad aanwezig te zijn; dat ook jij bij Amsterdam hoort. Dat Amsterdam ook jouw stad is.

Kunst in de openbare ruimte manifesteert zich op vele verschillende manieren, in verschillende gedaantes, met verschillende functies. Naast de kwalitatieve en historische aspecten, wordt kunst ook al decennia lang met regelmaat ingezet om sociale structuren in wijken en andere moeilijk meetbare aspecten zoals samen zijn en leefkwaliteit van de wijk in onze woonomgeving en ons sociale leven te ondersteunen, te verbeteren. Het gaat niet alleen om een monumentaal gebaar of een beeld op een sokkel. Kunst kan ook een plek van samenkomst aanduiden, of zelf zijn. Het is precies deze verbinding tussen ruimtelijk ontwerp en maatschappelijke structuren binnen het openbare leven waar sinds de crisis in 2008 drastisch op bezuinigd is. Kunst brengt een vorm van gemeenschappelijkheid en gelijkheid met zich mee; van ervaren en bewegen, maar kunst alleen kan het gebrek aan die verbinding niet in zijn eentje oplossen. Een integrale benadering is hard nodig.